

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 319/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť V. M. a X. M., obaja bytom T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. PN-11 C 276/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. M. a X. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2008 doručená sťažnosť V. M. a X. M., obaja bytom T. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“) a Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 276/2002.

Zo sťažnosti vyplýva, že od začatia predmetného konania (na základe žaloby z 2. decembra 2002) konal vo veci Okresný súd Piešťany. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov sa na prejednanie veci stal príslušným okresný súd. Od 1. januára 2008 však opätovne príslušnosť na prejednanie predmetnej veci prešla na okresný súd, a to základe zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

Sťažovatelia uviedli, že doteraz boli v konaní, v ktorom sa domáhajú nahradenia vyhlásenia vôle, nariadené tri pojednávania, pričom na poslednom z nich bol vynesенý rozsudok zamietajúci ich žalobu. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Trnave prvostupňový rozsudok uznesením z 28. júla 2006 zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu. Okresný súd uznesením zo 6. júla 2007 pripustil zmenu návrhu. *„Túto zmenu ... pripustil po vyše 11 a pol mesiacoch. Od tej doby Okresný súd Trnava opäť nekonal a do podania tejto ústavnej sťažnosti spôsobil ďalší 6 mesačný prieťah v konaní.“*

Sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že predseda okresného súdu *„mal vedomosť“*, že v predmetnej veci dochádza k prieťahom, a to na základe toho, že ústavný súd si vyžiadal súdne spisy okresného súdu *„v iných veciach skutkovo a právne totožných“* týkajúcich sa *„obyvateľov bytových domov v T. ...“*.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovatelia doručili okresnému súdu 4. decembra 2007 podanie označené ako *„Žiadosť o riadne konanie“*, v ktorom žiadali predsedu okresného súdu o *„zabezpečenie riadneho konania a rozhodnutia vo veci“*. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 5. decembra 2007 poukázal na nemožnosť *„v súčasnej dobe zabezpečiť v týchto veciach nariadenie termínu pojednávania, resp. vydanie iného meritórneho rozhodnutia“* vzhľadom na časovo sa blížiacu zmenu príslušnosti na rozhodovanie vo veci.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že po podaní žaloby „Okresný súd Piešťany a ani Okresný súd Trnava vo veci riadne nekonal a nekoná, resp. Okresný súd Piešťany vôbec nekonal. U sťažovateľov spôsobuje nečinnosť Okresného súdu Trnava stav právnej neistoty, vzrastajúcu nechuť k zákonu, ktoré garantujú ich práva a k akémukoľvek skloňovaniu slova spravodlivosť, resp. súdna moc. Spôsobenými prieťahmi v konaní ... je ohrozená i nehnuteľnosť, ktorá si vyžaduje zo strany sťažovateľov ... zvýšené náklady na jej opravu a údržbu, nakoľko vlastník obytného domu (odporca) nemá záujem na opravách a údržbe domu, čomu svojou nečinnosťou prispievajú a prispievali i samotné ... súdy. U sťažovateľov preto malo a má toto konanie dopad na existenčnú sféru (ich bytová otázka), a ktorej povaha si vyžadovala a vyžaduje ... mimoriadnu starostlivosť a pozornosť všeobecného súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, tak aby bol naplnený účel súdneho konania, t. j. odstrániť stav právnej neistoty ...“.

Podľa tvrdení sťažovateľov ani predmet konania, ani ich správanie ako účastníkov neprispeli k predĺženiu tohto konania. Postup okresného súdu v predmetnom konaní ako tretie kritérium, podľa ktorého ústavný súd zisťuje prípadnú existenciu zbytočných prieťahov, však podľa sťažovateľov „nemožno ... ničím ospravedlniť“.

Vzniknuté prieťahy v konaní možno podľa sťažovateľov pričítať Okresnému súdu Piešťany aj okresnému súdu. „Nekonanie Okresného súdu Piešťany prevzal ... Okresný súd Trnava a po vzniku Okresného súdu Piešťany tento naspäť prevzal ‚zodpovednosť‘ za vzniklé prieťahy. Takisto nemožno ospravedlniť nekonanie Okresného súdu Trnava, keďže ten mal konať a rozhodnúť, nakoľko nebolo možné predvídať znovuvytvorenie Okresného súdu Piešťany ..., z čoho vyplýva, že i Okresný súd Trnava porušil základné právo sťažovateľov ... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Celé konanie vedené pred Okresnými súdmi je tvorené jedným súvislým prieťahom (okrem obdobia keď sa spis nachádzal na Krajskom súde v Trnave), a to nečinnosťou resp. neefektívnou činnosťou, pôsobiacou na oko, že súdne konanie začalo, trvá a vedie k rozhodnutiu súdu, čím každý z oboch Okresných súdov má svoj podiel za tieto prieťahy, i z dôvodu, že oba súdy boli v oboch momentoch súdom raz odovzdávajúcim a preberajúcim a naopak.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľov v I. a II. rade, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu Trnava porušené.

II. V. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktorému ich je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

III. X. M., rod. F. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktorej ich je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2007 v zmysle § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) V. M. a X. M. v sume 10.924,- Sk (slovom: desaťtisícdeväťstodvadsaťštyri slovenských korún) advokátke JUDr. M. K. P., na jej účet, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovatelia vzhľadom na to, že v predmetnom konaní konali dva okresné sudy, že podľa ich názoru oba porušili ich označené základné právo a že podali ústavnému súdu samostatnú sťažnosť smerujúcu voči Okresnému súdu Piešťany, sformulovali alternatívne petit pre prípad spojenia oboch vecí takto:

„I. Základné právo sťažovateľov v I. a II. rade, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu Trnava porušené.

II. Základné právo sťažovateľov v I. a II. rade, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu Piešťany porušené.

III. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp zn. PN-11 C 276/2002 konal bez ďalších prietáhov.

IV. V. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktorému ich je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. V. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktorému ich je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI. X. M., rod. F. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktorej ich je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII. X. M., rod. F. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktorej ich je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VIII. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2007 v zmysle § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) V. M. a X. M. v sume 16.008,- Sk (slovom: šesťnásťtisícosem slovenských korún) advokátke JUDr. M. K., P., na jej účet, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IX. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2007 v zmysle § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) V. M. a X. M. v sume 16.008,- Sk (slovom: šesťnásťtisícosem slovenských korún) advokátke JUDr. M. K., na jej účet, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Špecifikom posudzovaného konania je skutočnosť, že v jeho priebehu poskytovali ochranu právam sťažovateľov dva všeobecné súdy, a to v dôsledku zmien právnej úpravy sídel a obvodov pôsobnosti okresných súdov. Od podania žaloby do 31. decembra 2004 bol na prejednanie veci miestne príslušným Okresný súd Piešťany. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov sa na prejednanie veci sťažovateľov stal od 1. januára 2005 príslušným Okresný súd Trnava. Po novelizácii uvedeného právneho predpisu s účinnosťou od 1. januára 2008 opätovne prešla príslušnosť na rozhodovanie predmetnej veci na Okresný súd Piešťany.

Sťažovatelia v sťažnosti namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom obidvoch konajúcich súdov v predmetnom konaní.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03). Primárnym účelom konania o sťažnosti namietajúcej porušenie tohto základného práva je primäť súd konajúci vo veci nastoliť stav právnej istoty účastníkov konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva žalovaným súdom ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému

súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

1. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 21. januára 2008, teda v čase, keď ochranu nimi uplatnenému právu už neposkytoval okresný súd (prípadné porušovanie označeného základného práva sťažovateľov okresným súdom bez akýchkoľvek pochybností skončilo v dôsledku zmeny právnej úpravy 31. decembra 2007), ústavný súd sledujúc aj záujem efektívnej ochrany označeného základného práva sťažovateľov ich sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovatelia navrhli ústavnému súdu alternatívne vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu a Okresného súdu Piešťany v predmetnom konaní. Takto formulovaný návrh predpokladal spojenie konania o posudzovanej sťažnosti s konaním o samostatnej sťažnosti doručenej sťažovateľmi ústavnému súdu 21. januára 2008, ktorá smerovala voči postupu Okresného súdu Piešťany v tom istom konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 276/2002.

Ústavný súd sťažnosť smerujúcu proti postupu okresného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú, a preto spojenie vecí neprichádzalo do úvahy. Napriek tomu sa ústavný súd berúc do úvahy svoju viazanosť sťažnostným návrhom (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) musel zaoberať tou časťou alternatívne formulovaného petitu, v ktorej sťažovatelia navrhli vysloviť porušenie základného práva garantovaného im čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Piešťany v označenom konaní.

Ústavný súd tu poukazuje na ustanovenie § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde, podľa ktorého návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná. Keďže sťažovatelia samostatnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 21. januára 2008 namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom Okresného súdu Piešťany v predmetnom konaní, ústavný súd tomuto ich právu bude

poskytovať ochranu v konaní o uvedenej samostatne podanej sťažnosti. V tejto časti tak ústavný súd sťažnosť vzhľadom na zistenie procesnej prekážky litispendencie odmietol z dôvodu jej neprípustnosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že v prípade meritórneho prerokovania súvisiacej sťažnosti (smerujúcej proti Okresnému súdu Piešťany) bude jeho úlohou vysporiadať sa z hľadiska celkovej doby konania aj s tým časovým úsekom v predmetnom konaní, počas ktorého vo veci konal okresný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2008